

8. మనసుంటే మార్గం ఉంది

కింది చిత్రం చూడండి.

ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పండి.

- పై చిత్రంలో ఏ పోటీలు జరుగుతున్నాయి?
- చిత్రంలోని వ్యక్తుల్లో ఏం తేడాలు గమనించారు?
- చిత్రంలో కాళ్లు లేకుండా పరుగెత్తే వ్యక్తిని చూస్తే మీకేమనిపిస్తుంది?

పిల్లలూ! ఇలా చేయండి.

- పాఠం చదవండి. అర్థంకాని పదాల కింద గీత గీయండి.
- ఈ పదాలకు అర్థాలను పుస్తకం చివర ఉన్న అకారాది పట్టికను చూసి తెలుసుకోండి. లేదా మీ మిత్రులను, ఉపాధ్యాయులను అడిగి తెలుసుకోండి.
- పాఠం చిత్రం చూడండి. పాఠంలో ఉండే విషయాన్ని ఊహించండి. చెప్పండి.

అన్ని అవయవాలు సరిగా ఉన్నవారు కూడా చేయలేని పనులు ఎన్నో ఉన్నాయి. మరి చేతుల్లేని వారు ఏం చేయగలరు ? అని అనుకొంటాం. కానీ చేతుల్లేకున్నా పట్టుదలతో తాను అనుకున్నది సాధించిందామె. మనసుంటే మార్గం ఉంటుంది. ఆమె పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసం ముందు ఆ దేవుడైనా తల వంచాల్సిందే. ఇంతకూ ఎవరామె ? ఏం చేసింది ? పాఠం చదివి తెలుసుకోండి.

సరూప్ నగర్,

07-09-2012.

ప్రియమైన లక్ష్మీ!

ఎలా ఉన్నావు? ఇక్కడ మేమంతా క్షేమం. నీకు గుర్తుందా! మేము ఆంధ్రప్రదేశ్ కు రాక ముందు గుజరాత్ లోని సూరత్ లో ఉండే వాళ్లం. మొన్న దసరా సెలవులకు మా ఊరు వెళ్లం. అదే రాజ్ కోట్ గ్రామానికి. అక్కడ మా నాన్నమ్మ ఉంది. సాయంత్రం అయ్యేసరికి స్నేహితులం అందరం కలిశాం. మా కాలనీలోని పిల్లలం అంతా కలిసి మట్టిలో గీతలు గీసి కుంటుడు ఆటలు, కొబ్బిరాకులతో పీకలు చేసి పీపీ.... ఊదదాలు, పరుగెడుతూ నేల-బండ, దాగుడు మూతలు ఇలా రకరకాల ఆటలు ఆడాం. జ్యోత్స్న కూడా మాతో కలిసి ఆడేది. మేము పాటలు పాడితే మాతో కలిసి పాడేది. తాడాట, బంతాట వంటి ఆటలు ఆడేటప్పుడు మాత్రం ఒక పక్కగా కూర్చునేది. నీకు జ్యోత్స్న గురించి చెప్పలేదు కదూ! మా స్నేహితురాలు జ్యోత్స్న మనందరిలా కాదు. చాలా ప్రత్యేకమైన నేస్తం. ఎందుకో తెలుసా? తనకు చేతులు లేవు. ఐతేనే! కాళ్ళు మాత్రం బాగా పని చేస్తాయి. జ్యోత్స్నకు చాలా పట్టుదల. “నేనెందుకు అందరిలా చేయలేక పోతున్నాను?” అని అనుకునేది, కానీ ఎక్కడా వెనుకడుగు వేసేది కాదు. ఆశ్చర్యకరమైన విషయం ఏమంటే మనం చేతులతో చేసే పనులన్నీ జ్యోత్స్న కాళ్ళతో చేయడం నేర్చుకుంది. నువ్వు జ్యోత్స్నను చూస్తే ఆశ్చర్యపోతావు. జ్యోత్స్న బియ్యంలో రాళ్ళు ఏరడం, ఇతరులకు తల దువ్వడం, కూరగాయలు తరగడం, బట్టలుతకడం, పలక మీద రాయడం వంటి పనులన్నీ కాళ్ళతోనే చేస్తుంది. జ్యోత్స్న ఇలా పదో తరగతి వరకు చదివింది. నాకు జ్యోత్స్నలోని పట్టుదలే చాలా నచ్చుతుంది. ఏది చేయాలనుకుంటే అది నేర్చుకునే వరకూ విడిచిపెట్టదు.

జ్యోత్స్న ఇంట్లో వాళ్ళ అమ్మా, అక్క రకరకాల కుట్లు, అల్లికలూ చేసేవారు. వాళ్ళు చేస్తున్న పనులను జ్యోత్స్న ఎంతో శ్రద్ధగా గమనించేది. ఎప్పుడు నేర్చుకుందో తెలియదుగాని జ్యోత్స్న కూడా సూది పట్టుకుంది. అందంగా దుస్తులపై డిజైన్లు కుట్టేది. దుస్తులమీద అందంగా ఎంబ్రాయిడరీ చేయడం అంత సులభమైన పని కాదు కానీ మనసుంటే మార్గముంటుంది కదా! ఆమె పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసం ముందు ఆ దేవుడైనా తలవంచాల్సిందే.

అతి తక్కువ కాలంలోనే జ్యోత్స్న మా ఊరిలోనే ప్రముఖ ఎంబ్రాయిడరీ కళాకారిణి అయిపోయింది. ఏ ఏ వస్త్రానికి ఎలాంటి దారాలు, పూసలు వాడాలో జ్యోత్స్నకు తెలిసినంతగా ఎవరికీ తెలియదు. ఆమె తయారు చేసినవన్నీ ప్రదర్శనకు కూడా పెట్టారు. మా గ్రామంతోబాటు లక్నో, బెంగాల్లో కూడా ఆమె చేసిన దుస్తులు అమ్ముడయ్యేవి. వాటికి మంచి గిరాకీ కూడా ఉండేది. సంప్రదాయ డిజైన్లకు ఆధునికతను జోడించే జ్యోత్స్న పనితనాన్ని అందరూ మెచ్చుకునేవారు. జ్యోత్స్న కాళ్లు అలా అలసట అనేది లేకుండా ఏదో ఒక పని చేస్తూనే ఉంటాయి. జ్యోత్స్న కాళ్లు ఆగవు. ఆమె ఎదుగుదలకు అవి సహకరిస్తూనే ఉన్నాయి.

నిజంగా జ్యోత్స్న లాంటి మిత్రురాలు నాకు ఉండడం చాలా గర్వంగా అనిపిస్తుంది. నాకు అన్నీ బాగున్నా నేను జ్యోత్స్నలాగా పేరు సంపాదించుకోలేదు కదా! ఈసారి జ్యోత్స్నని మన ఊరికి తీసుకువస్తాను. మీ కందరికీ పరిచయం చేస్తాను. మనం ఆమెని చూసి ఎన్నో నేర్చుకోవాలి. మనస్నేహితులందరినీ అడిగానని చెప్పు. మీ అమ్మానాన్నలకు నా నమస్కారాలు తెలియజెయ్యి. త్వరలో కలుద్దాం.

మీ

శాంతి

ఇవి చేయండి

I వినడం, ఆలోచించి చెప్పడం

- అ) లేఖలో ఎవరి గురించి ఉంది? లేఖలు ఎప్పుడు రాస్తారో చెప్పండి.
- ఆ) లేఖ చదవగానే మీకు ఎటువంటి అనుభూతి కలిగిందో మీ సొంత మాటల్లో చెప్పండి.
- ఇ) జ్యోత్స్న లాంటి వాళ్ళను చూసినప్పుడు మీకేమనిపిస్తుందో చెప్పండి.
- ఈ) పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసంతో జ్యోత్స్న గొప్ప కళాకారిణి అయింది కదా! మీకు ఏ ఏ విషయాల్లో పట్టుదల ఉంది? వివరించండి.

II ధారాళంగా చదవడం, అర్థంచేసుకొని చెప్పడం, రాయడం

- అ) కింది వాక్యాలు చదవండి. పాఠం ఆధారంగా సరైన వాటికి '✓' పెట్టండి. తప్పుగా ఉన్న వాటికి 'X' పెట్టండి.
  1. జ్యోత్స్న లేఖ రాసింది. ( )
  2. జ్యోత్స్న రాజ్ కోట్ గ్రామంలో ఉంటుంది. ( )
  3. కాళ్ళు కదపలేక జ్యోత్స్న బాధపడేది. ( )
  4. సంప్రదాయక డిజైన్లకు ఆధునికత జోడించడం జ్యోత్స్న ప్రత్యేకత. ( )
  5. పట్టుదల, ఆత్మవిశ్వాసానికి మారుపేరు జ్యోత్స్న. ( )

ఆ) పాఠం ఆధారంగా కింది ప్రశ్నలకు జవాబులు రాయండి.

1. జ్యోత్స్న కాళ్ళతో ఏమేమి పనులు చేసేది?
2. “జ్యోత్స్న తనకు ప్రత్యేకమైన నేస్తం” అని శాంతి ఎందుకంది?
3. “ఆమె ఎదుగుదలకు అవి సహకరిస్తూనే ఉన్నాయి”. ఈ వాక్యం ఎవరి గురించి చెబుతోంది? ఈ వాక్యం అర్థం ఏమిటి?
4. జ్యోత్స్నలో మీకు ఏమి నచ్చింది? ఎందుకు?

- ఇ) కింది వాక్యాలు చదవండి. అవి జ్యోత్స్న, శాంతిలలో ఎవరికి సంబంధించినవో వారి పేర్లు పక్కన రాయండి.
  1. నేనెందుకు అందరిలాగా చేయలేకపోతున్నాను. ....
  2. దసరా సెలవులకు మా ఊరు రాజ్ కోట్ వెళ్ళాం. ....
  3. తన పట్టుదల నాకు నచ్చుతుంది. ....
  4. మనసుంటే మార్గం ఉంటుంది కదా! ....
  5. ఎంతో శ్రద్ధగా గమనించేది. ....

III ఆలోచించి సాంతమాటల్లో రాయడం (స్వీయరచన)

- అ) జ్యోత్స్న మీకు ఎదురైతే మీరు ఏమేమి ప్రశ్నలు అడగాలనుకుంటున్నారు?
- ఆ) ఈ లేఖ చదివాక మీ ఆలోచనలో ఎటువంటి మార్పు వచ్చింది?
- ఇ) జ్యోత్స్న కథ చదివారు కదా! తను పట్టుదలతో చేతులతో చేయలేని పనులన్నీ కాళ్ళతోనే చేసింది. మీరు జ్యోత్స్నలా పట్టుదలతో ఏం చేయాలనుకుంటున్నారు? ఏమవుదామని అనుకుంటున్నారు?

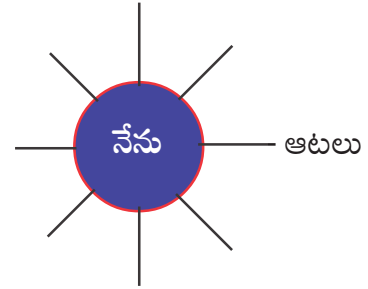
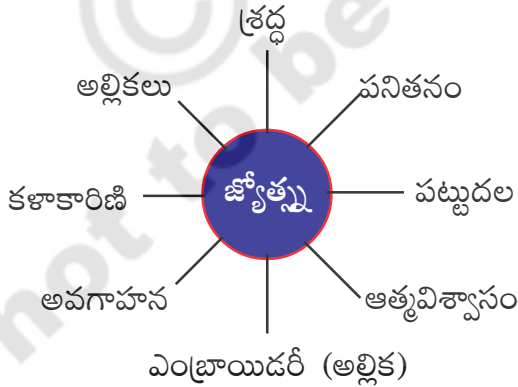
IV పదజాలం

- అ) కింది పదాలను చూడండి. ఒకటి కన్నా ఎక్కువగా అదే అర్థాలు వచ్చే పదాలు రాయండి. పదం, దాని పర్యాయపదం ఒకే వాక్యంలో వచ్చేలా వాక్యాలు రాయండి.

- ఉదా: 1. నేస్తం = మిత్రుడు, స్నేహితుడు
2. ప్రముఖమైన =
3. దుస్తులు =
4. ఎదుగుదల =

- ఆ) కింద జ్యోత్స్నకు సంబంధించిన పదాలు ఉన్నాయి. ఐతే మీకు సంబంధించిన పదాలు రాయండి.

- ఇ) జ్యోత్స్న ప్రత్యేకతలు కలిగిన అమ్మాయి. మీ స్నేహితులలో కూడా ఏవో కొన్ని ప్రత్యేకతలు ఉంటాయి. వాటిని కింది పట్టికలో రాయండి.

మీ స్నేహితుల పేర్లు	వారిలోని ప్రత్యేకతలు

ఈ) జ్యోత్స్న తయారు చేసిన దుస్తులకు మంచి గిరాకీ ఉంది. ఇలా నాణ్యమైన వస్తువులకు అవసరమున్న వాటికి మార్కెట్లో గిరాకీ ఉంటుంది. ఇలా గిరాకీ ఉండే వస్తువులేవో రాయండి.

ఉ) “నిజంగా జ్యోత్స్న లాంటి మిత్రురాలు నాకు ఉండడం చాలా గర్వంగా అనిపిస్తుంది”. ఇలా ‘నిజంగా’ అనే పదంతో మొదలుపెట్టి వాక్యాలు రాయండి.

V సృజనాత్మకత

అ) జ్యోత్స్న గురించి తెలుసుకున్నారు కదా! జ్యోత్స్న గురించి విన్నాక మీకు కలిగిన అనుభూతులను తెలుపుతూ జ్యోత్స్నకు ఉత్తరం రాయండి.

ప్రియమైన జ్యోత్స్నకు,

.....

ఆ) జ్యోత్స్నని తన ఊరికి తీసుకువచ్చి అందరికీ పరిచయం చేస్తానని శాంతి అంది కదా ! జ్యోత్స్న గొప్పతనాన్ని తెలిపేలా ఎలా పరిచయం చేస్తుందో చెప్పండి. కింది వాక్యాలను పొడిగిస్తూ రాయండి.

ఇదిగో! ఈమె నా స్నేహితురాలు జ్యోత్స్న .....

VI ప్రశంస

అ) జ్యోత్స్నను మీకు పరిచయం చేస్తే మీరు తను సాధించిన విజయాన్ని ఎలా అభినందిస్తారు? జ్యోత్స్న నుండి మనం నేర్చుకోవాల్సినవి ఏమిటి ?

ఆ) “నాకు అన్నీ బాగున్నా నేను జ్యోత్స్న అంత పేరు సంపాదించుకోలేదు కదా!” అని శాంతి అంది కదా! దీన్ని బట్టి మీరు ఏమి అర్థం చేసుకున్నారు?

VII భాషను గురించి తెలుసుకుందాం

అ) కింది వాక్యాలను చదవండి. వాటిలోని క్రియా పదాలను గుర్తించండి. అవి ఏ రకమైన క్రియా పదాలో చెప్పండి.

1. అపర్ణ సినిమా చూసింది.
2. అపర్ణ సినిమా చూస్తూ, పండు తింటున్నది.
3. అపర్ణ సినిమా చూసింది. పండు తిన్నది.

పై మూడు వాక్యాలలోని క్రియా పదాలను గుర్తించారు కదా! మొదటి వాక్యంలో ఒకే ఒక సమాపక క్రియ (చూసింది) ఉంది కదా! ఇలా ఒకే ఒక సమాపక క్రియ కలిగిన వాక్యాలను సామాన్య వాక్యాలు అంటారు. ఇలాంటి వాక్యాలను రెండు వాక్యాలగా విభజించడానికి వీలుండదు.

- రెండో వాక్యంలో 'చూస్తూ' అనే ఒక అసమాపక క్రియ, 'తింటుంది' అనే ఒక సమాపక క్రియ ఉన్నాయి కదా! ఇలా ఒకటి లేక అంతకన్నా ఎక్కువ అసమాపక క్రియలు ఉండి తప్పనిసరిగా ఒకే ఒక సమాపక క్రియ ఉన్న వాక్యాలను 'సంశ్లిష్ట వాక్యాలు' అంటారు.
- మూడో వాక్యంలో 'చూసింది, తిన్నది' అనే రెండు సమాపక క్రియా పదాలు ఉన్నాయి. ఇలా రెండు అంతకంటే ఎక్కువ సమాపక క్రియాపదాలు కలిగి, స్వతంత్ర వాక్యాలుగా ఉన్న వాక్యాలను 'సంయుక్త వాక్యాలు' అంటారు.

అ) కింది వాక్యాలను చదవండి. సామాన్య, సంశ్లిష్ట, సంయుక్త వాక్యాలను గుర్తించండి.

1. లలిత పాట పాడింది. ....
2. శారద టిఫిన్ తిన్నది. కాఫీ తాగింది. ....
3. బలరాం సంతకు వెళ్లి, కూరగాయలు తెచ్చాడు. ....
4. వివేకానందుడు షికాగోలో ఉపన్యసించాడు. ....
5. సౌజన్య చాలా తెలివైనది, చురుకైనది. ....
6. రాజు నరహరిని డబ్బులు అడిగి, తీసుకున్నాడు. ....
7. ఆవులు గట్టు ఎక్కి గడ్డి మేశాయి. ....
8. కృష్ణ భాగా చదివాడు. మంచి పేరు తెచ్చుకున్నాడు.....

ప్రాజెక్టు పని

వార్తాపత్రికలు, పుస్తకాలు, ఇంటర్నెట్ ... వంటి వాటి ఆధారంగా 'జ్యోత్స్న' లాంటి వారు సాధించిన విజయాల గురించి సేకరించండి. వారిగురించి మీ తరగతిలో చెప్పండి. వారి ద్వారా మనం ఏం నేర్చుకోవాలో, ఎలా స్ఫూర్తి పొందాలో తెలపండి.

నేనివి చేయగలనా?

1. జ్యోత్స్న గురించి సొంతమాటల్లో చెప్పగలను. ఔను/కాదు
2. లేఖలను ధారాళంగా చదవగలను. అర్థం చేసుకోగలను. ఔను/కాదు
3. జ్యోత్స్న లాగా పట్టుదలతో నేను సాధించాలనుకొన్న విషయాలను సొంతమాటల్లో రాయగలను. ఔను/కాదు
4. నా అనుభూతులను తెలుపుతూ జ్యోత్స్నకు లేఖ రాయగలను. ఔను/కాదు

చదువురానివారికి చదువు నేర్పడం, వికలాంగులకు సాయపడటం, తోటివారికి అన్నదానం చేయడమనేదే దేవుడి వూజలు. - జ్యోతిరావులె

చదువు

ఆనందించు

సూక్ష్మబుద్ధి

ఓ మారుమూల గ్రామంలో ముగ్గురు అన్నదమ్ములు ఉండేవారు. వారికి ఏ ఆస్తి లేదు. కేవలం తమ సూక్ష్మబుద్ధితో, పరిశీలనా శక్తితో తెలివిగా పొట్టపోసుకుంటున్నారు. తమ తెలివితేటలను రాజుగారి ముందు ప్రదర్శించి, ఆయనను మెప్పించి కొలువులో ఏవైనా ఉద్యోగాలు సంపాదించాలన్న ఆలోచన వారికి కలిగింది.

వెంటనే వాళ్ళు రాజుగారిని నగరం బయలుదేరారు. మధ్యాహ్నం వరకు నడచి దారిపక్కనున్న ఒక కొలను దగ్గర చెట్టుకింద విశ్రాంతి తీసుకొంటున్నారు. అంతలో గుర్రం మీద ఒక వ్యాపారి అక్కడికి వచ్చాడు. అతడు అన్నదమ్ముల వంక చూస్తూ “మీరు నా ఒంటెను చూశారా?” అని అడిగాడు.

వెంటనే అన్నదమ్ముల్లో మొదటివాడు “అది చాలా పెద్ద ఒంటె కదూ!” అన్నాడు. “దానిమీద ఒక ఆడమనిషి, చిన్న బిడ్డా ఎక్కి ఉన్నారు కదూ!” అన్నాడు రెండోవాడు. “దాని కుడికన్ను గుడ్డిది కదూ!” అన్నాడు మూడోవాడు.

వ్యాపారి అవునని వెంటనే గుర్రం దిగివచ్చి “మీరు నా ఒంటెను చూశారు కదా! దానిమీద ఉన్నవారు నా భార్య, నా కూతురూను. దయచేసి ఒంటె ఎటువైపు వెళ్ళిందో చెప్పండి.” అని అడిగాడు.

“మేము నీ ఒంటెను చూడలేదు. కానీ కాస్త వేగంగా ఇటువైపు వెళితే అది మీకు దొరకవచ్చు” అన్నారు అన్నదమ్ములు.

“మీరు అబద్ధం చెబుతున్నారు. మర్యాదగా నా ఒంటెను, నా భార్య బిడ్డను ఎక్కడ దాచారో చెప్పండి. లేదంటే మీమీద రాజుగారికి ఫిర్యాదు చేస్తాను?.” అంటూ వ్యాపారి గద్దించాడు.

అన్నదమ్ములు ఏమాత్రం తొణక్కుండా “మా పరిశీలనా శక్తితో గమనించిన విషయాలను మాత్రమే నీతో చెప్పాం. కావాలంటే నీ వెంట రాజుగారి సమక్షానికి రావడానికి మాకు ఎలాంటి అభ్యంతరం లేదు” అన్నారు.

వ్యాపారి అన్నదమ్ములను రాజుగారి ముందు నిలబెట్టి జరిగింది చెప్పాడు.

రాజుగారు అన్నదమ్ముల వంక చూస్తూ “ఒంటెను చూడకుండా దానికి సంబంధించిన వివరాలన్నీ ఎలా చెప్పగలిగారు?” అని అడిగారు.

“మాకున్న సూక్ష్మబుద్ధితో పరిశీలించి, ప్రతి విషయాన్ని తెలుసుకోగలం మహారాజా!” అన్నారు అన్నదమ్ములు.

రాజు కుతూహలం ఆపుకోలేక “ఒంటెను కళ్ళతో చూడకుండా దాని వివరాలు ఎలా చెప్పగలిగారు?” అని అడిగారు.

“దారిలో పాదాల గుర్తులను బట్టి, అవి భూమిలో దిగబడిన స్థాయిని బట్టి ఆ దారిలో ఒక భారీ ఒంటె వెళ్ళిందని గుర్తించాం. ఒకచోట ఒంటె కూర్చున్న గుర్తులు, దానిమీదినుంచి ఒక స్త్రీ, చిన్న బిడ్డా కిందికి దిగినట్లుగా వాళ్ళ పాదాల గుర్తులూ ఉన్నాయి.” అన్నారు అన్నదమ్ములు.

“అంతా బాగానే ఉంది కానీ ఆ ఒంటెకు కుడి కన్నే కనబడదని ఎలా చెప్పగలిగారు?”

“దారి పొడవునా ఆ ఒంటె ఎడమవైపున ఉన్న గడ్డి పరకలను మాత్రమే కొరుకుతూ వచ్చింది. దాంతో దానికి కుడి కన్ను కనిపించదని అర్థమైంది.”

సభ కరతాళ ధ్వనులతో మారుమోగింది. రాజుగారు అన్నదమ్ముల వంక సంభ్రమంగా చూస్తూ “మీ సూక్ష్మబుద్ధి అమోఘమైంది. మీరు అసాధారణ ప్రతిభావంతులు” అంటూ వారికి తన కొలువులో తగిన ఉద్యోగాలిచ్చాడు.

